

DOMOLJUB

Izhaja vsak šetrtrek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezne številke se pošiljajo po to vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročila, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 18. julija 1918.

Leto XXXI.

Politika in poštenost.

Strašno odgovornost bodo nosili tisti, ki so povzročili svetovno vojsko, pa tudi tisti, ki so vzrok, da se nadaljuje. Koliko gorja in solza je povzročila ta strašna zabloda človeštva. In korist in sad tega groznega trpljenja? Kdo jo bo imel? Noben narod, nobena država, noben vladar; nekaj vojnih dobičkarjev in oderuhov. Zato pa bo milijone sirot, revežev, pohablencev. Da, strašna odgovornost čaka pred Bogom in svetom tiste, ki so vojsko povzročili in jo brez vzroka nadaljujejo!

Kdo je kriv te strašne vojske? Neki nemški pesnik je v boju sedanje vojske umirajoč odgovoril na to vprašanje, ko je rekel: »Kdo je vojske kriv? — Jaz, — ti, mi vsi.« Vojske je kriva človeška slabost, človeška nepoštenost, zlasti n e p o š t e n a politika. Vojsko so zakrivali brezverski modroslovni in politični nauki novejšje in starejše dobe, ki uče, da v politiki ni treba vprašati: kaj je pravično, ampak le: kaj je koristno, ne: kaj je dovoljeno, ampak: kaj je mogoče, ne: kaj je pošteno, ampak: kaj mi zagotavlja uspeh.

Prvi, ki je tako politiko brez poštenosti učil, je bil Italijan Makiaveli (Machiavelli, 1469—1527). On je učil: Cilj politike je moč, vsako sredstvo, ki služi temu cilju, je upravičeno. Ko gre za korist domovine, se ne sme upoštevati ne pravica in ne krivica, ne sočutje in ne strogost, ne čast in ne sramota, zapostaviti se mora vsak drugi ozir in udeležiti to, kar reši domovino in zagotovi njeno neodvisnost. Le tisti knezi, pravi Makiaveli, so postali veliki in mogočni, ki se niso brigali ne za zvestobo, ne za vero, in so znali druge odirati in goljufati, dočim so drugi, ki so se držali svoje obljube, nazadovali.

Ti napačni nazori so za tiste, ki imajo v rokah moč in vlado, silno zapeljivi in nevarni; saj opravičujejo in dajejo tako-

rekoč pravno podlago vladohlepnosti, lakomnosti, krivici, skratka vso moč in pravico dajejo vladajočemu, močnejšemu, jemljejo pa jo podložniku, slabejšemu narodu, manjši državi. In res so kmalu diplomatje, ministri in tudi nekateri vladarji sprejeli makiavelizem za načelo svojemu političnemu udejstvovanju. Država je po tem novodobnem naziranju postala sama sebi namen, ki je prizna nad seboj nobenih postav in zakonov, ki se ji mora vse drugo podrediti. Po nauku novodobnih modrih nov je razloček med pravico in krivico nastal šele po človeških postavah, zlasti po državni postavodaji. Postave: »Ne ubijaj, razen če se braniš« — »ne kradi, razven da si življenje rešiš« — ne veljajo zato, ker so ustanovljene v naravi, ker jih je Bog zapisal v naše srce, ampak, ker je država to tako določila. Država tudi lahko reče: »Kradi in ubijaj!« ako ji je to v korist. Tako uči novodobna modroslovna šola. Nemški modrijan Niče (Nitzsche, 1844 do 1900) n. pr. uči: »Kaj je dobro? Vse, kar čuti moči, voljo moči, moč samo v človeku zviša. Kaj je hudo? Vse, kar izhaja iz slabosti. Slabiči, pohabljeni nimajo pravice do življenja.« Dobro in prav je torej vse, kar mi dviga moč in krepi oblast, tudi goljufija, tatvina in rop. Država je moč in moč je vir vse pravice. To je danes načelo državnikov.

Kako lepo se sliši govor kakega angleškega ministra: Mi se bojujemo za napredek in vzore človeštva. A kaj je resnica? Za lastno korist, za lastno moč in oblast se bojuje vsaka država. Ko bi bilo državam res kaj za pravi napredek in blaginjo narodov, ne bi odklanjale papeževega mirovnega posredovanja, ki pri svojem neumornem trudu za mir gotovo noče koristiti eni državi v škodo drugi in ki s solzami v očeh prosi in roti vladarje in državnike, naj se vsedejo k odkritim mirovnim razgovorom, prepire med državami naj rešuje posebno razsodišče, naj se začne splo-

šno razoroževanje. Naš cesar, ki je vedno pripravljen k poštenemu miru, nemška vlada, Wilson so načelno sprejeli papežev stališče. Tudi najslavnejši učenjak mednarodnega prava, dunajski vseučiliški profesor Lamaš in nemški učenjak Förster zagotavljata, da ne privede do končnega trajnega miru zmagaz z mečem v roki, ampak z mago pravice, sporazumen in pošten dogovor med državami.

Popolnoma naravno. Za družino in občino in deželo veljajo gotova določila, naredbi, zapovedi, ki urejajo življenje posameznikov, da more družba doseči svoj namen, to je splošni blagor. Vse postave, ki jih dajejo razni uradi in oblasti, morajo biti izraz naravnega zakona, ki zahteva pravico za vsakega. Tako najvišje načelo pravičnosti pa morajo imeti tudi države med seboj. Tudi za državo je po naravnem zakonu zapovedano vse to, brez česar ne more obstajati družba, vse pa prepovedano, kar obstoj družbe spodkopuje. Laž, goljufija, rop, itd. so po naravnem zakonu prepovedana dejanja za posameznika, torej so prepovedana tudi za državo. Noben še tako dober namen ne more iz slabih dejanj napraviti dobrih. Iz teh temeljnih načel izvira za politika dolžnost zvestobe, dolžnost, da ne prelamlja sklenjenih pogodb, kakor je to n. pr. storila Italija, ko je nam napovedala vojsko. Jasno je, da veljajo za politika ista načela pravičnosti in poštenosti kakor za vsakega posameznega zasebnika. Samo na podlagi te pravičnosti in poštenosti je zopet mogoč svetovni mir.

A kdo je dejansko odgovoren, se li ta načela javno izvršujejo? Kako je že dejal oni nemški pesnik? »Jaz, ti, mi vsi.« Vsak, kdor ima vpliv v javnosti, vsak svojem vplivu sorazmerno. Za državo so odgovorni nositelji državne oblasti. V ustavi se vsled množice soodločujočih činiteljev odgovornost sicer zelo porazdeli in je večkrat težko določiti krivdo in zaslugo, vendar

radi tega ta odgovornost ne preneha, kakor tudi v zamotanih slučajih zasebnega življenja ne preneha. Za državne čine je neposredno odgovoren vladar in ministri, njegova vlada, ljudski zastopniki, zbrani v državnem zboru, v kolikor so imeli pri dotičnem sklepu odločilno besedo, ali v kolikor so imeli vpliv na sestavo vlade ali ministrstva. Dalje so v gotovem obsegu odgovorni za to volivci, ki volijo poslance, odgovorni voditelji strank in klubov, ki strinjajo ljudske množice okoli sebe in jih navdušujejo za svojo stranko, odgovorno je časopisje, oziroma tisti, ki časopise vzdržujejo in vanje pišejo. Vpliv in odgovornost časopisja je velikanska. Časopisje je nositelj in širitelj javnega mnenja, časopisje peha osebe z vplivnih mest in druge nanje postavi. Odgovoren si končno ti, ki slabo časopisje podpiraš ali v zasebnem pogovoru slabo nepošteno javno dejanje zagovarjaš, pa naj bo to občinska, deželna ali kakršnakoli zadeva.

V vsej naši javnosti, domači strankini in strankarski, v občinski, deželni in državni mora zavladati brezobzirna poštenost in pravičnost. S tem delamo pot za svetovni mir in gradimo novo boljšo bodočnost. »Pravičnost je temelj kraljestev«, je rekel sv. Avgustin. Pravičnosti pa ni brez krščanstva. Torej nazaj h krščanstvu, nazaj k veri in Cerkvil!

Za mir.

V vseh državah doni zopet močnejše boja tromba, vodilni državniki znova naglašajo, da v tem času ni misliti na mir, oboji se hite izgovarjati, da pri nasprotniku ni pripravljenosti za mir. A v resnici zapira pot do miru vsemogočni vpliv vojnih dobičkarjev. V Nemčiji so vrgli te vrste ljudje državnega tajnika Kilmana, ki je imel toliko poguma, da je izjavil, da miru ne bomo dosegli z mečem, temveč s sporazumom. Ti vsenemški vojni hujskači so do slej še vedno strmoglavili državnika, ki se je upal spregovoriti miru prijazno besedo. Sam državni kancler je moral izpregovoriti v pomirjenje ljudstva in izjaviti, da je Nemčija vedno pripravljena skleniti mir, kakor hitro se pri nasprotniku pokaže resna volja, a te do danes ni, zato se mora nadaljevati vojna. Isto čujemo iz Amerike in Anglije. Ne Wilson, ne grof Hertling se početa jasno izjaviti, ker je strah pred vojnimi hujskači še prevelik in ozir na trpeče narode premajhen. A tudi v tem oziru se asni — državniki bodo morali odkrito govoriti, če se res ni mogoče ogniti peti rimski vojni. Prešlo bo poletje, a miru se vismo še nič bolj približali, da celo oddaljili. V Rusiji so nove homatije, ki gotovo ne pospešujejo priprav za mir, v Italiji in Franciji se pripravlja nova ofenziva. Nikjer resne volje za mir, odtod neuspeh mirovega gibanja. In ljudstva s težavo prenašajo vojna bremena, pri vodilnih državnikih a vidimo mesto dejanj le lepodoneče besede. Ta pot ne vodi k miru.

Politični obzornik.

Svetovna vojska.

Na zapadu se še ni začela ofenziva, katero smo napovedovali zadnjič. Iz vedno bolj in bolj naraščajočega zračnega poizvedovanja se da sklepati na novo ofenzivo. Priprave so na obeh straneh dovršene. Vse kaže, da bodo začeli zopet Nemci. — Na laškem bojišču se ni zgodilo nič posebnega. Laška protiofenziva je ponehala. Sicer se še vedno vrše pojasnevalne praske in se tuintam razvije močna kanonada.

Najprej meni, potem tebi!

Ta teden je začel hoditi dr. Seidler okrog zborničnega predsednika, ki vodi seje v parlamentu. Predlagal mu je, naj se dnevni red prve parlamentarne seje spremeni v toliko, da bodo najprej razpravljali o novem proračunu, potem šele o drugih stvareh. Tudi je izrazil željo, naj bi poslanci še pri tem zasedanju državnega zbora govorili in glasovali o novem posojilu in o novih davkih.

Namen Seidlerjevih želja je prozoren. Poglavitni vzrok, da kljub premočnim Seidlerjevim pomislekom pridejo poslanci zopet skupaj, so proračun, posojila, davki. Zakaj za vlado je veliko prijetnejše, da si ljudski zastopniki sami nalože najbolj nadelžna bremena, kot pa če bi jih jim morala naložiti vlada sama. In če vlada enkrat dobi od poslancev dovoljenje za razna posojila in davke, potem je za nekaj časa zopet na konju ter lažje pogreša parlament. Dr. Seidler ve, da ga čaka sedaj dolg obračun, pa vse bo moral mirno preslišati, dokler ne bo sprejet proračun. Zna se še celo zgoditi, da ga bodo poslanci pošteno prijemali, nazadnje mu pa niti proračuna ne bodo dovolili. In temu se hoče ministrski predsednik izogniti. Najprej naj bi poslanci govorili o proračunu. Če bo videl, da za proračun ne bo dobil večine, bo poslance odslovil, ne da bi se mu bilo treba pred poslanci kaj zagovarjati. Če mu bodo pa potrdili proračun in mu bodo potem šele hoteli brati »levite«, bo pa tudi lahko bolj trdo nastopil.

Dr. Groß, ki je predsednik v zbornici, je sklical skupaj načelnike parlamentarnih klubov, da se zgovore, v kateri vrsti bodo obravnavali razne zadeve, in da več ali manj ustrežejo Seidlerju. Prišel je poslušat celo vitez Seidler sam.

Zbornični predsednik je ubral nekako srednjo pot. Že deset dni se vlada brez proračunskega zakona, zato je proračun najpotrebnejša stvar. Iz tega vzroka naj bi v zbornici najprej govorili o proračunu, zaeno mimogrede pa tudi o drugih nujnih zadevah. Nemci, Poljaki in deloma tudi nemški socialni demokratje so bili za Großov predlog. Nekateri so še zraven predlagali, naj se med proračunom razpravlja tudi o vojaških zadevah in o dogodkih na fronti.

Tem nasproti so stali Čehi, Jugoslovani in tirolski Italijani. Dr. Stanek je poudarjal: »Ne morem soglašati z mnenjem, da je proračun najnujnejša stvar. V sedanjih razmerah je najvažnejše, da si ogledamo in napravimo račun o tem, kako

Seidler in njegovi ministri vladajo. Njihovo preganjanje časopisja ter celih strank med Čehi in Jugoslovani mora prenehati. Zato je moj predlog, da najprej še pred proračunom dvignemo obtožbo proti vladi, oziroma proti nekaterim njenim članom.

Po daljšem razgovorjanju za in proti so se slednjič zedinili na Großov predlog tako-le: o proračunu bodo razpravljali, kakor o vsaki postavi, trikrat. Začeli bodo s tem, da bodo prvič brali in presojali proračun. Zraven bodo govorili tudi o drugih nujnih zadevah, razen vojaških. Nato sledi obtožba ministrov, ker so nepostavno uvedli okrožja na Češkem ter neopravičeno odgodili zbornico. Če bo večina zbornice za to, bodo morali obtoženi ministri nemudoma odstopiti in se zagovarjati pred v ta namen postavljenim sodiščem, ki jih bo obsodilo ali pa oprostilo. Kako bodo poslanci za tem zborovali, o tem bodo pa še posebej sklepali. Cakajmo!

Za vse enako!

Že od majniške ofenzive leta 1915. sem se vleče poljsko vprašanje, pa še sedaj dela preglavice nemškim in avstrijskim državljanom.

Sedaj, ko so začeli v Salzburgu razpravljati o takozvani poglobitvi gospodarske zveze med nami in med Nemčijo, je naš zunanji minister Buriar zopet izrazil željo, naj se Ruska Poljska združi z Galicijo v eno državo pod habsburškim žezlom. Nemško časopisje je začelo ostro pirati proti Burianovi želji in neki dunajski list je celo pisal, da bo Nemčija kratkoma odklonila rešitev poljskega vprašanja v avstrijskem smislu. Toda naš zunanji minister je po svojem časopisju dal vedeti, da Avstrija vztraja na svoji zahtevi in da je od tega odvisno tudi vprašanje o poglobitvi zveze z Nemčijo.

Avstrija se torej hoče najprej dominiti glede nove Poljske in potem šele razpravljati o medsebojni vojaški in gospodarski zvezi. Ali v Nemčiji se noče nobena stranka s tem sprijazniti. Najprej se boje avstrijsko-ogrsko-poljske monarhije. Že naprej namreč vohajo, da taka monarhija ne bo nič kaj zanesljiva zaveznica za Prusijo. S Poljaki bi imeli avstrijski Slovani v Avstriji veliko večino, in operti na to večino bi Poljaki, ki bi imeli pač Varšavo in Krakov, ne pa poznanih Poljakov, nič kaj lepo ne gledali Prusov, če jim ne bi bili celo naravnost sovražni. Drugič se zdi Nemcem za malo, da bi Avstrija dobila toliko zemlje in ljudi in naravnega bogastva, katero komaj odvagajo Litavska, Kurska, Livska in Estska skupaj. Posebno bi jim bilo žal za prebogate premogokope, ki leže v ruski Poljski tik ob pruski meji.

Pri nas pritiskajo na avstrijsko rešitev poljskega vprašanja predvsem gališki Poljaki, ki odpovedujejo v nasprotnem slučaju vladi vsako pomoč. A tudi tu ima vlada posebne težave. Poljaki zahtevajo, da se mora združiti z rusko Poljsko vsa Galicija, torej tudi Ukrajinci, ki bivajo v Galiciji. Temu se z vsemi silami upirajo, in kakor smo že pisali, je vlada pri brest-litovskem miru Ukrajincem že obljubila, da jih bo odločila od Galicije in jih združila z Bukovino, ki dobi posebno avtonomijo.

Nasprotujočih se mnenj je torej med gospodarji veliko; nad vse važno je tudi, kaj bodo rekli ruski Poljaki sami. A če hoče Burian dati samostojnost Poljakom in Ukrajincem, jo mora dosledno dati tudi Jugoslovanom in Čehom in drugim.

Novo netivo za svetovni požar

V Rusiji nadaljujejo boj za nadvzduh. Stopil je v bojno vrsto zoper boljševike tudi najzagrizenejši del socialnih revolucionarjev s tem, da so v Moskvi umorili nemškega poslanika. Ta umor naj bi bil takorekoč signal za splošen upor vseh revolucionarnih strank proti boljševikom, a zaeno klic za pomoč od strani entente. Vstajo, ki je izbruhnila tukaj po umoru v Moskvi in ki naj bi zajela skupščino boljševiških svetov, so boljševiki srečno zatrli. Toda po deželi pa se povsod zbirajo protiboljševiška krdela. Njih jedro tvorijo Čeho-Slovaki. Hočejo se boriti proti boljševikom z majhno in zavratno vojsko. Tudi ententa je tem četam poslala pomoč. Izkrčala je baje v Arhangelsku 10.000 francoskih in srbskih vojakov, ki prodirajo ob mурmanski železnici v notranjost dežele.

Boljševiki se kolikor mogoče opirajo na Nemčijo in so proglasili entente čete za sovražnike. Tako je notranji boj med boljševiki in njihovimi nasprotniki dobil značaj svetovnega boja med entento in osrednjimi silami. Ali ne bo še konca?

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Važna izjava S. L. S. in J. D. S. Dne 10. t. m. sta bila načelnik S. L. S. prelat Kalan in načelnik J. D. S. dr. I. Tavčar pri deželnem predsedniku grofu Attemsju ter mu izročila izjavo, v kateri v imenu ogromne večine slovenskega naroda izjavljata, da naše ljudstvo nima nobenega stika s Trumbičem in ugovarjata neresničnemu govoričenju gotovih krogov, da je dežela okužena po Trumbičevih nazorih. Dalje sta izjavila, da je laž, če kdo pravi, da so tudi po naši deželi razširjene nesramne govornice proti cesarski dvojici in da je za Slovence žaljivo, če jih hoče kdo komandirati k udanosti do cesarja. Tudi majniška deklaracija se opira na strogo avstrijski temelj, zato se ji naše ljudstvo nikdar ne bo odpovedalo. Zastopnika obeh strank opozarjata tudi vladu na neznosne razmere v deželnem odboru, ki je brez kontrole in spravlja v nevarnost veljavo in samostojnost občin. Končno ugovarjata obe stranki proti preganjanju Slovencev posebno pa, ker se ljudstvu zabranjujejo snodi, dasi so po nemških deželah dovoljeni.

Naše občine se vrlo drže. Od slovenskih občin prihaja izjava za izjavo, v katerih povdarjajo svojo zvestobo do cesarske hiše in do Avstrije s tem, da se vnovič odločno izjavljajo za majniško deklaracijo, ki stoji na stališču velike in mogočne Avstrije. S povdaranjem deklaracije pa je že itak obsojena vsaka Trumbičeva politika. Vidi se, da so naši ljudje politično popolnoma zreli in zato je bila premetena poteza deželnega odbora popolnoma brezuspešna.

Cesar je odslovil dr. Concija, ki se je udeležil praških gledaliških slavnosti, kot namestnika tirolskega deželnega glavarja.

Kako bi vsenemci vladali? Rajhovski vsenemci priobčujejo svoje zahteve glede poljskega kraljestva. Med drugimi zahtevajo sledeče: Meje poljskega kraljestva določi glavno nemško poveljstvo na podlagi nemških vojnih interesov. Poljska armada ne sme presegati več kakor 90.000 mož. Za dobo 50 let prizna poljsko kraljestvo Nemcem, Avstrijcem, Bolgariji in Turčiji posebne gospodarske in trgovsko-politične koristi, ki morajo biti večje kot za vse druge narode. V vsakem kraju, kjer se nahaja več kakor deset otrok nemških družin, se morajo nastaviti na stroške občine učiteljske moči za te otroke. Nemci, Avstrijci, Ogrji, Bolgari in Turki, ki stanujejo na Poljskem, spadajo v upravnem in sodnem oziru pod lastne konzulate. Vse te točke morajo biti sprejete v poljsko ustavo in ne smejo biti predruščene brez privolitve osrednjih držav.

Nemški državni tajnik Kühlmann je moral odstopiti, ker je rekel, da se mora skleniti sporazumni mir, ne mir meča. Dasi je ogromna večina nemškega naroda teh nazorov, je vendar moral tajnik iti, ker so to zahtevali pruski veleposestniki in vojni dobičkarji. Njegov naslednik je vojak pl. Hintze, ki se bo v svoji politiki ravnal po navodilih iz nemškega glavnega stana.

Na vzhodu zopet vojska? Angleški vojaki so se izkrčali v severni Rusiji ter prodirajo v notranjost. Boljševiška armada se bo branila.

Možje nove vlade v Bolgariji nimajo za osrednje velesile ravno prikupljive preteklosti. Sedanji ministrski predsednik Malinov in vojni minister Savov sta tik pred vstopom Bolgarije v svetovno vojsko svetovala carju Ferdinandu, naj stopi na stran entente. V koliko sta svoje mišljenje izpremenila, pokaže bodočnost.

Nemškega poslanika v Rusiji grofa Mirbacha sta dva neznanca umorila. Bil je umorjen iz političnih nagibov, ker je vplival na boljševiško vladno prevec v vse-nemškem smislu. Umorili so ga socialni revolucionarji, ki so veliki nasprotniki boljševikov.

DOMAČE NOVICE.

Draginjska doklada se lahko imenuje doplačilo v znesku 1 K 50 vin., ki jo želi dobiti uprava »Domoljuba« od vsakega naročnika za drugo polovico leta 1918., kajti povzročila je to doplačilo samo neznosna draginja in bo lahko takoj odpadlo, ko bodo zavladale zopet redne razmere na svetovnem trgu. Dotlej pa prosimo potrpljenja in naj vsak z malenkostnim doneskom pomaga premagati največje težave pri izdajanju »Domoljuba«.

Častni občan je postal presvetli knezoškof dr. A. B. Jeglič še v naslednjih občinah: Stari trg pri Ložu, Trebeljevo, Dovje Metlika, Tunjice, Križ, Jarše, Rašica, Špitalič, Zlato polje, Kaplja vas, Suhadole, Palovci, Zalog, Brezovica, Vodice, Motnik, Dolso, Dol, Dragomelj, Sv. Križ, Smihel in Banjaloka.

Skojsko društvo za varstvo sirot se je ustanovilo v Ljubljani. Predsednik je veleč. g. kanonik Nadrah. Ustanovni člani plačajo enkrat za vselej 200 K, redni po 10 K na leto, podporni pa, kar hočeje. Društvo najpogosteje priporoča velikodušnosti in darežljivosti vseh Slovencev.

Stavka v Idriji se je dne 11. t. m. zaenkrat končala. Medtem se bo od rudarjev izvoljeni delavski odbor pogajal z ravnateljskim glede rudarskih zahtev. Če se ne bo dosegel sporazum, se bo stavka 18. t. m. zopet začela.

»Domovina«, tednik, ki ga je izdajala Jugoslovanska demokratična stranka, je policija skla oblast ustavila. Uredništvo se je pritožilo na višje mesto.

Odlikovani od cesarja je bil na Dovjen Janez Skumavec, po domače Matič, oče sedem vojakov, osmi sin vojak je pri železnici. Presvetli cesar mu je podaril lepo srebrno uro vrezano krono in črko K, zraven še 300 K v denarju.

Odkritje Krekove spominske plošče. V nedeljo, dne 18. avgusta, se bo v St. Janžu na Dolenjskem odkrila spominska plošča dr. Kreku. Plošča je del našega umetnika Lojzeta Dolinarja in predstavlja Krekov profil s podpisom: »V tej hiši je dne 8. oktobra 1917. umrl dr. Janez Evangelist Krek.« Plošča bo vzidana v župnišču, kjer je Krek izdihnil.

Radovoljca. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. julija, ob 6. uri zvečer v društvenem domu gledališko predstavo z nagovorom in petjem. Prijatelji po- učne zabave se uljudno vabite k udeležbi.

Zopetni nabori? V parlamentarnih krogih se govori, da se bodo v septembru vršila nova birbiranja vseh dosedaj še nepotrjenih obvezancev do 35. leta.

Umrli je v Ljubljani v rezervni bolnici v 23. letu starosti desetinik Anton Mulej iz Sela pri Bledu, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda, bronasto in Karlovim četnim križcem.

Vlom. Neznani lopovi so 9. t. m. pri belem dnevu in ob okrajni cesti v Nadgorici pri Črnučah vlomili pri Jakobu Snoju in pobrali vso boljso moško obleko, moško in drugo perilo, več metrov raznega blaga, obuvala, dve srebrni uri in večjo vsoto denarja.

Tatvina. Frančiški Jerala, posestniki v Tacnu pod Šmarno goro, je neki ruski vojni ujetnik, ki je pri njej delal štiri tedne, pokradel raznih stvari v vrednosti 3000 kron in nato izginil.

400 vrec je bilo ukradenih od nedelje na ponedeljek, 30. junija do 1. julija, v volarni v Medvodah. Vredne so bile do 6000 K. Dva mlada tatitca sta jih odpeljala ponoči iz Medvod proti Kranju.

Na kolodvoru v Ljubljani je bilo ukradenih Mariji Rodetovi 1900 K.

Prošnja. Kdo izmed vrnivših se ujetnikov iz Rusije bi kaj vedel povedati o Ivanu Potočar, doma iz Uršnih sel, občina Toplice-Novo mesto? Pogrešamo ga 17 mesecev. Bil je ujet v Galiciji dne 16. oktobra 1914. Zadnje sporočilo iz Rusije nosi naslov: Jekaterinoslavskaja gubernija, stacija Enakiievo, Petrovski zavod, stara kosarna št. 9065. — Pojasnila sprejema hvaležno njegova sestra Mici Potočar, pošta Uršna sela, Semič pri Rudolfovem, Dolenjsko. Stroški se hvaležno povrnejo.

V četrtič je bil odlikovan pri težkem poljskem havbičnem polku Janko Filipič, doma z Zirov na Notranjskem.

Padel je na ruski fronti še leta 1914. Fran Zorman iz Lukovka pri Trebnjem. Njegov brat Ignacij Zorman je bil zadet od sovražne granate 1. junija 1918. Tako sta oba junaka umrla za domovino.

Padel je na tirolskem bojišču dne 20. apr. črnovojnik Peter Roblek iz Bašlja pri Pred- dvoru.

Požar. Dne 3. t. m. je izbruhnil v gospodarskem poslopiju mlinarja Ivana Potočarja v Veliki Bučni vasi ogorjeni, ki je vpepelil to poslopje in mlin. Pogorelo je dosti gospodarskega orodja in živeža. Živino se je posrečilo še pravočasno rešiti. Škoda znaša okoli 9000 kron. Potočar ni bil zavarovan proti požaru.

25.000 kron je ukradel neznan tat posestniki Mariji Krcelj v Trzinu.

RAZNE VESTI.

Ljudsko štetje po končani vojni. Po končani vojni se namerava izvršiti takoj ljudsko štetje ali le v omejenem obsegu. Misli se namreč, da bo vojne konec vsaj do leta 1920., na

zar bi se 31. decembra 1920. izvršilo splošno ljudsko štetje v Avstro-Ogrski.

Solnograški knezožupnik dr. Kaltner je dne 6. t. m. umrl. Nekaj let je bil tudi krški škof.

Kruh po 14 do 16 K kilogram prodajajo v Dalmaciji. Neki družbi v Dubrovniku se je posrečilo, dobiti dobro moko ter je prosila, da bi smela javno prodajati kruh po 10 in morda 8 kron kilogram. Namestništvo je dovoljenje odreklo.

Kaznovana dobrodelnost. V lavantinski dolini so se nekateri kmetje usmiliti svojega sosedu, kateremu je vse pogorelo in mu darovali nekaj žita, da je mogel živeti. Zato so bili kaznovani za 500 K. Neki drugi kmet je moral plačati 100 K, ker je pomagal svojemu sosedu s senom, sicer bi živina lakote poginila. O brezmejnemu uradniški modrosti!

139 milijard nemških dolgov. Iz Berlina se poroča, da ima Nemčija dosedaj 139 milijard dolgov, torej toliko, kolikor so pred 20 leti znašali dolgi vseh evropskih držav. Do konca tega leta bo imela Nemčija okrog 160 milijard mark državnih dolgov, Avstrija pa okrog 100 milijard kron.

Uspeh vojske. V glavnem odboru nemškega državnega zbora je podal višji štabni uradnik Schulzen naslednje podatke glede vojnih pohablencev v Nemčiji: Med vojaki, ki se zdravijo v lazareti, je 90 odstotkov spozabljenih za službo na bojišču. Smrti slučajni v lazareti znašajo komaj 1,2 odstotka.

Koder smrt hodi... Listi poročajo, da se v angleški armadi na zahodni fronti množe izpreobrnjenja in da angleški lutrovi v obilnem številu prestopajo v katoliško Cerkev. Doslej je bilo takih slučajev že čez 40.000.

Orel proti letalu. Za letalom, ki je neslo pošto iz Budimpešte na Dunaj dne 9. julija, je priletel velik orel, ki je obletaval aeroplan in se zaletel končno v propeler. Orel je bil startno zadet.

Volkovi v Dalmaciji. Ob zadnjem viharu in mrzlem vremenu so se v Dalmaciji z gora priklatali volkovi in poklali 40 ovac in eno kravo.

Iz Pariza je zbežalo doslej okoli 400.000 ljudi.

Velika tatvina na Dunaju. Dne 2. julija popoldne je bilo trditi Schwarz in Riesa v sedmem okraju ukradenega svilene blaga v vrednosti 300.000 do 400.000 kron.

Bitke za krompir. Dunajčani hodijo v celih trumah v obmoravske vasi po krompir. Prebivalci v Sehringu na praznik še v cerkev niso mogli, marveč so ostali doma in varovali svoj krompir pred Dunajčani. Nekateri so bili tako predrzni, da so kar ruvali krompir iz zemlje, vsled česar je prišlo do pravih bitk med Dunajčani in kmeti. Par dni na to je prišla v te vasi vojaška straža.

Pogreb sultana Mehmeda V. Takoj po ceremoniji, s katero je zasedel turški prestol sultan Mehmed VI., je sledil pogreb sultana Mehmeda V. Krsto so prenesli iz palače Topkapu pred vrata palače Akagalar Kapovšou. Seih ul Islam in duhovniki so opravili tu svoje molitve za mrtvecem in vprašali po starem običaju navzoče ljudstvo: »Ljudstvo, kakšen je bil po tvoji sodbi umrl sultan?« Sledil je soglasen odgovor: »Bil je jako dober človek.« (Dobro carigrasko ljudstvo je še vsakemu sultanu dalo to spritevalo). Sultan, ki se je udeležil pogreba, je opravil tiho molitev. Nato se je sprevod pomikal dalje. Najprej so korakali dervisi in pevci. Krsta je bila pokrita z bogato svileni preprogo, v katero so bili vpleteni zlati reki. Na krsti je ležal fes umrlega vladarja. Nosili so krsto paži in drugi služabniki. Pri pogrebu so bili poleg sultana vsi principi, ministri, diplomatični zbor in vojaški pooblaščenči. Sledili so pogrebu do ukraliča Sirkeci. Nato so prepeljali krsto v čolnu. Ljub, kjer so položili zemске ostanke sultana v poseben mavzolej.

Dopisi.

Blejska Dobrava. V najhujšem dežju smo sprejeli Prevzvišenega zunaj vasi. Nismo se nstrašili dežja, vsaj nas običeje naš vladika le redkokdaj — na 5 let enkrat. Dekleta Marijine družbe so podarile škofu mesto šopka

mal znesek v denarju. Duhovščina in šolska mladina pa so sprejeli škofa v cerkvi. Vesel je bil za nas ta dan, saj smo imeli v svoji sredi njega, na katerega smo se vselej, posebno pa še sedaj, ozirali kot voditelja v verskih in političnih rečeh. — Tovarna elektrovodov je že v obratu. Žalostno je gledati uboge delavce, ki prihajajo vsi črni iz tovarne, na mladih obrazih pa imajo zapisano smrt. Bili smo pač s slepoto udarjeni tisti nesrečni dan, ko smo podpisali pogodbo, da odstopimo svoje krasno polje nemškemu kapitalu proti neznatni odškodnini. Prepozno je! Dobravci.

Iz Spodnjega Otoka pri Radovljici. Dne 6. julija je prišel na dopust za pet dni Ivan Pristavec, da pomaga sestri pri košnji; dne 8. julija je pridno delal; 11. julija mu že zvonil. Pokoj njegovi duši!

Rob. Raznuščen je občinski odbor. Gerentom je imenovan g. Fr. Jaklič iz Sela, prisednikom sta imenovana dr. župnik Zabukovec, ki je itak doslej vodil vso aprovizacijo v splošno zadovoljnost pravično in pošteno, in g. Cimerman. Cela občina se je globoko oddahnila. Prejšnji župan je vpolkelan.

St. Rupert in Dolenjskem. Žalostne bodočnosti pričakujemo pri nas, bližnje in daljnje. Dežuje vedno. Seno, pospravljeno v tem vremenu, je bolj podobno gnoju kot krmi. In od te krme naj vzredimo telet! Sena, ki je deset dni na dežju, naj se naj vorežna živina in dela trikrat bolj kot nekdanj! Če je kaplja mleka pri hiši, gospodinja ne vé, ali naj ga dá otrokom ali revnemu sosedu, ali naj ga proda za pretirano ceno, ali si napravi naslado, da z njim krošnjari od hiše do hiše za mlo, petrolej itd. Dreve je večinoma prazno, in koliko bo deževje napravilo škode pri žitu, si niti predstavljati ne upamo. Žal, resničen je preговор: Suša vzame en kos kruha, moča pa dva. — Žalostno je tudi, da vkljub temu ni vseeno nič našega in vsak dan moramo biti pripravljeni, da pride v hlev mož s knjigo v žepu ali v žitnico gospod z listinami pod pazduho. Upamo, da se hodo letos gospodje pri rekviziciji ozirali na te in podobne okoliščine.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Izjava. Občina Sv. Križ pri Kostanjevici je z ozirom na okrožnico deželnega odbora ponovno izjavila, da dr. Trumbića ne pozna, da stoji neomažno na stališče deklaracije in da odklanja vsako drugo stališče ter da želi in prosi, naj se tudi deželni odbor pridruži majniški deklaraciji. Obenem je bil soglasno izvoljen za častnega občana presvetli g. knezoškof dr. A. B. Jeglič.

Iz Metlike. Odgovor deželnemu odboru. Danes se je vršila seja mestnega občinskega odbora, v kateri se je razpravljalo o okrožnici deželnega odbora, da naj se občina pridruži Lampe-Barbovemu protestu proti Trumbićevim letakom. Po kratki razpravi, v kateri so govorili izrecno poudarjali, da je občina bila vedno državi in vladarski rodbini zvesta, da Trumbića ne pozna in da neomajno vztraja na stališču majniške deklaracije, je bila sprejeta resolucija, ki se glasi: »Mestni občinski odbor jemlje okrožnico z dne 27. junija 1918, št. 7078, poslano od deželnega odbora z dne 29. junija t. l. na znanje ter izjavlja: a) Prebivalstvo naše občine vztraja v svoji od prednikov podedovani zvestobi do države in dinastije. Neomajna zvestoba naše dežele je dokazana po stoletni preteklosti, glasno pa o njej priča nepopisno junaštvo kranjskih čeč, izkazano zlasti v krvavi dobi svetovne vojske na tolikih bojiščih. V dejanjih se je obelodanila kranjska zvestoba na tako sijajen način, da ji pač ni treba posebnih izjav in sklepov, zlasti ker so tako ime dr. Trumbića, kakor tudi njegovi letaki tukajšnjemu prebivalstvu neznani. b) Občinski zastop, zvesto vdan cesarju in avstrijski državi, je, kakor ves narod slovenski obenem prešinjén, da bi dinastičnim in državnim interesom najbolj služilo zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samostalno državno-pravno celoto pod habsburškim žezlom, kakor so to zahtevali naši zastopniki v znameniti majniški deklaraciji. V tej trdni veri mora pa občinski zastop, svest si enakega uvaževanja ogromne večine kranjske čečele in zlasti mestne občine Metlika izraziti nujno željo in nujno prošnjo, naj se deželni odbor kranjski tudi sam slovesno izjavi za majniško deklaracijo.« —

Končno je bil na predlog župana soglasno izvoljen za častnega meščana ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. — Županstvo mestne občine Metlika, 9. julija 1918.

Novice od Soče.

Zapadna Brda. Marsikdo v samotnem kraju zve sedaj novice po dolgem času, ker nima poštne zveze, kakor nekdanj. Nič ne del! Pa so sedaj žalostne novice tudi tako pogoste, da si misli: Čim manj zvem, tem boljše zame. Poznam gospoda, ki noče čitati nobenega časopisa več, tembolj pa pridno in ves srečen obdeluje svoj vrt okoli hiše. Tu nimamo redne poštne zveze; glavni pošti sta v Korminu in v Gorici, t. j. dve do tri ure daleč. Doma imamo le pošto za pisma, časopise in denar štirikrat na teden, ali pa še ne. Če pa je kdo prisiljen iti na glavno pošto upravo v Kormin, tedaj bi moral znati nemški ali italijanski, ker tam gospod noče razumeti slovenskega. Menda so uradniki tu zaradi ljudstva, ne pa narobe! — Dobrota za nas pa je, da imamo lepe ceste. Nekaj so jih Italijani nanovo speljali, nekaj tudi popravili. Priznati pa moramo, da za ceste so res mojstri. Ampak če sedaj naši ne bodo skrbeli za ceste in jih popravljali, tedaj bodo polagoma postale popolnoma — nekdanje! — Aprovizacija nas slabo tolaži. Pravi, da dobimo zaneprej 1 kg koruzne moke na mesec za eno osebo. Kaj naj napravimo s to moko? Gledati jo — se ne nasitiš, jesti jo — je škoda! Kakamo sicer pičli novi pridelek, pa kje je še, in razen drugih žugajo nam tudi tatovi. Toda koliko jih je, ki ne bodo nič pridelali, ker je polje uničeno, ker niso imeli niti semena, ker ni bilo močnega spomladi obdelati. Mnogo nekdanjega lepega polja in vinogradov je preostala trava. — Trta je ponekod, kjer ni uničena, še precej obetala, pa strupena rosa je mnogo zaroda uničila. Ljudje niso mogli ob pravem času škropiti, ker ni bilo delavcev, ni bilo škropilnic, ni bilo vitrijola. Ko smo pa slednjič prešli vitrijol, ga je bilo premalo in dobili smo ga po sedanji vojni navadi — prepozno.

Gospodarski del.

KAJ JE Z ROBEŽEM?

Kolikrat povprašujete razni gospodarji: »Kaj je z Robežem?« In nič vam nismo odgovarjali; zakaj po pravici povedano, nič ne vemo. Danes sploh nihče ne ve, kaj se godi z deželnim denarjem, kako gospodarji dežela, ali prav dobro, ali prav slabo. Še celo onim poslancem, ki so toliko rado vedni, da bi radi pogledali v knjige deželnega gospodarstva, so dali krco po prstih. Samo eden, kvečjemu dva sta, ki to vodita in vesta, kako in kaj. Deželni glavar dr. Šusteršič je sicer županstvom slovesno zatrdil, da je tekom vojske »deželni odbor s tihim, marljivim delom ter modrim in uspešnim gospodarstvom ustvaril vse predpogoje za velikopotezno akcijo za ljudski blagor.« To so prav lepe besede in jih bomo zares veseli, če se nam kdaj razkrinkajo in nam razodenejo iz voltega bobnenja jedrovito vsebino. Torej ponavljamo še enkrat: Gospodarstvo deželnega odbora je skrivnost. Zato se mi vzdržujemo vsake hvale in obsodbe, dokler ne bo stvar očitna in jasna. Glede Robeža smo pa prejeli sledeči dopis in ga priobčujemo.

Zakaj ne poročate ničesar o Robežu? Mi, ki vsak dan gledamo gospodarjenje na deželni pristavi Robež-Medvode, čezdalje manj umemo, ali so to samo nesreče, ali je poleg teh še drugod kaj vzroka. Mi smo bili veseli dogodka, da je deželni odbor

tupil Robež kot planino za vzrejo mladih bikov-plemenjakov. Prav v istem času so se vse križem začele ustanovljati živinorejske zadruge, ki so ponekod naravnost tacyetele. Uspehi tam, kjer je zadruga resnično po izvrstnem načelniku in odboru — n. pr. Homec, Selca — živahno delovala, so bili naravnost sijajni. Izboljševale so se pasme, prezidavali hlevi, najboljša teleta so se ohranila za rejo — bike pa smo hodili živinorejci kar izbirat na Robež. Res tudi tam ni bilo brez nesreč — splošno se je sodilo, da je bil vzrok prebujno, potratljivo gnojenje pašnikov z umetnimi gnojili — zlasti s čilskim solitrom. Očividno smo videli, da je bilo ponekod tako na debelo postopano, da bi bilo mogoče z lopato pobirati gnojila s travnikov. Trava je bila sicer bujna, ali paša škodljiva. Živina je driskala tako zelo, da je nekaj kosov poginilo. To se je izkazalo pozneje tudi po drugih pašnikih na Kranjskem, koder se je gnojilo z umetnimi gnojili. Neki češki veleposelnik, ki je v vojski bival kot stotnik nekaj časa v Medvodah, je potrdil isto in povedal, da mu je 16 najlepših telic poginilo, ker so se pasle na travniku pognojjenem z umetnimi gnojili. Marsikdo se je spotikal ob teh neizgovornih priroboški živini. Toda pameten živinorejec je rekel: »Šola je dobra za nas in dežela lažje preboli kot posameznik.« In v cvetu razvoja živinoreje pri nas — je izbruhnila vojaka. Kot drugo vse — je začela uničevati tudi našo živinorejo. Najlejša živina je šla pod nož — mnogo še dobrih plemenjakov so rejci sami — zapeljani po visokih cenah — prodali in si poiskali na Robežu mladih bikov.

Vsled vojaških bolnišnic in zaradi odprodane živine v zakolji, je začelo v Ljubljani silno primanjkovati mleka. Zato je deželni glavar odredil, da se skrči število bikov in se bikoreja celo opusti, pa da je nujno sedaj skrbeti za mleko. Treba je bilo hlevov za povečano število glav živine. Vse to ni bilo mogoče dovršiti kar brez noč. Tedaj pa je bajje pozval deželni glavar nadzornika Legvarta pred se in mu rtrogo naročil: Takoj nakupiti mnogo molznic. In res je začel prihajati vagon za ragonon v Medvode. Prostori niso bili ne popravljeni ne pripravljeni in je bilo nemogoče živino, ki je prihajala, ločiti od druge, da se dožene, jeli okužena ali ni. Tedaj v poletju 1916 je divjala — kakor mano — slinovka po celi deželi. — Torej molznice so prišle. Živina je bila zvečine vzor grdih škatel in starih šavr. Z živino je prišla tudi bolezen. Izbruhnila je slinovka, vsi hlevi so bili okuženi, mleka ni bilo nič, pač pa marsikak pogreb. Načrt deželnega glavarja, pridobiti Ljubljani mleka, je popolnoma izpodletel. To pa vse vsled nepotrebne naglice in vsega obžalovanja vredne neprevidnosti. Deželo je zadela ogromna škoda. Ljudje v okolici so se norčevali in jezili — ali navsezadnje pa smo le vsi rekli: »I, vsaj to je dobro, da je denar za te stare kavke ostal doma. Naš kmet ga je spravil.«

Ko je torej prvi poskus z mlekom žalostno propadel, je odredil deželni glavar drugo podjetje: »Mi moramo imeti samo prvovrstno živino tu, najboljše plemo in

najboljše molznice. Te so pa v Švici — torej ponje!«

To pa vemo dobro, da so previdni strokovnjaki deželnega glavarja svarili: »Nikar! Ni sena, ni močnih krmil! Švicarke so zelo občutljive, so scerkljane, niso vajene podnebja. Ljudi ni, hlevov ni — to bo grozno stalo, bo izguba itd.« Na vse to ni g. deželni glavar čisto nič pomisliti pustil, velel je: »Švicarke sem!«

Začel se je graditi velik hlev za 100 glav živine — hlev lesen na tujem svetu, ki ga je dežela vzela v najem za 6 let. Bog ve, če je bilo dosti za ta hlev ob tej dragini 100.000 kron!

Na pomlad — menda aprila 1917 so prišle švicarske montafonke in simodolke. Prava pitana živina! Vsaka glava je stala okrog 4000 K. Strmeč smo jih občudovali. Toda vsi smo takoj zmajevali z glavami: »Ta reja je pri nas, v tem pomanjkanju sena, močnih krmil — nemogoča. Nesreča je neizogibna!«

Seveda — prišla je! Domačega sena za toliko glav ni bilo, ogrsko seno ali bogve odkod kupljeno — je bilo slabo, kislo, plesnivo. Živina je hušala, mleko se je sušilo. Nazadnje izbruhne še kuga. Glava za glavo je cepala, kar smo mogli opazovati, jih je poginilo okrog 100 najmanj (nekaj seveda zakolj v sili.) Če pomislimo, da so te krave stale 400.000 kron, da je njih oskrba in osobe stalo tudi toliko — lahko trdimo, da je brez pretiravanja splaval en milijon po Savi.

Naj omenjam, da se je pri občinski seji v Št. Vidu, ko je bilo mogoče krave še rešiti, stavil predlog: »Dežela naj to dragoceno živino proda kmetom v obližu Ljubljane in naj zaeno izposluje, da se teh krav ne sme nobena rekvirirati za vojaščino.« Predlog je bil glas vpjiočega — rešitev živine nemogoča. Vzrokov so iskali vsepovsod: v oseboju, v vodstvu, povsod, kjer vzroka ni bilo. Dobili so novega ravnatelja — seveda Nemca, ta je dobil nove majerje — Tirolce — ki so prišli z otroki vred semkaj in je na deželni pristavi tako lepo podrkovala blažena nemščina. Seveda, naš kranjski gospodar, ki se muči na fronti, ta je bolj neumen kot Tirolec in zato ni bilo modro, da bi se za rejo tako dragocene živine, oprostilo nekaj naših mož — že starejših — vojaščine in bi jih bili porabili za deželne pristave. Na, pa tudi tirolski Nemec ni znal čudežev delati. Stvar je ležla vedno bolj navzdol in novi oskrbnik je moral iti. Čuje se pa, da je odredil deželni odbor končno vendar sledeče: Ko se vrne g. deželni glavar s počitnic, bo on razdelil živino posameznim kmetom za znižano ceno. Čuje se, pravim in je le želeli, da bi bilo resnično. Robež pa naj bi bil spet to, za kar je bil kupljen, ker dobrih plemenjakov kar nič več ni.

Toliko smo videli mi sosedje. Škoda je milijonska. Vprašanje je, odkod pokritje te škode? Če je to deželni denar, je to silno slabo gospodarstvo. Če je to dobiček deželnega mesta, kar se vsakrižem trdi, nas takisto boli, ko smo morali svojo živino dajati po tako nizkih maksimalnih cenah in je potemtakem ta milijon naš denar in imamo vendar nekaj pravice do njega. Naj bi se bil drugače obrnil v našo deželno ko-

rist, kot se je zapravljal na ta nepreviden način.

Ne čudite se nam, če težko čakamo tiste ure, ko se nam bodo razodele te skrivnostne reči.

GOSPODARSKA OBVESTILA.

Enotne cene za Avstrijo in Ogrsko vpejati je namen sedanjih posvetovanj avstrijske in ogrske osrednje-posredovalnice. S tem bi se zabranilo veliko tihotapstva in navijanja cen. Seveda je to prepozno in judovski vojni dobičkarji so medtem spravili v svoj žep že milijarde, ki so jih odjedli ubogemu ljudstvu.

Zagotovitev usnja kmetkemu prebivalstvu. 11. t. m. se je vršila v predsedstvu ministrskega sveta konferenca o preskrbi kmetkega prebivalstva z usnjem, katere se je udeležilo več nemških poslancev. Le-ti so vztrajali na stališču, da se morajo kože iz zasilnega in domačega zakola brezpogojno prepustiti kmetkemu prebivalstvu. Zastopniki raznih ministrstev, posebno vojnega ministrstva, so izražali razne pomisleke, nakar so poslanci naglašali, da je vojno ministrstvo za leta naprej preskrbljeno z usnjem. Izvršile se bodo nove poizvedbe, nakar se bodo prihodnji tedni razprave nadaljevale.

Zaplemba gorčice. Radi pomanjkanja masti se zaplenijo vse oljinate rastline. Izda se ministrski odlok, s katerim se zapleni letošnja letina gorčice in vse zaloge gorčice v tuzemstvu državi in v korist.

Prostovoljna oddaja žita je vpeljana na celim Štajerskem. Cesarska namestnija obljublja, da bodo v občinah, kjer bodo prostovoljno oddali zahtevane množice žita, »po možnosti« opustili nadaljne rekvizicije.

Žitna letina v Dalmaciji bo zelo slaba; na oral se bo pridelalo največ 4 do 5 stotov žita. Vzrok slabo vreme, plitvo oranje in nezadostno gnojenje.

Nemška sodba o prehranjevalnih razmerah v Avstro-Ogrski. Značilno je, ker so v razpravi o prehrani v pruski gosposki zbornici kazali na Avstrijo kot svarilen zgled. Grof Stolberg je na primer izvajal: Kam dovede pomanjkljivo gospodarstvo, kažejo razmere v Avstriji. Sam sem videl v Avstriji, da ima bogataš vse, revež pa ničesar. Kontrole ni čisto nobene. Žalostno je, kako tam revni ljudje stradajo. Višji župan Koch iz Kassla je rekel: V Budimpešti, v bogati Ogrski, morajo ljudje čakati za 30 g masti in še ničesar ne dobe, da, magistrat v Budimpešti razganja celo s silo revne ljudi.

Deželno mesto Deželnega in gosposkega pomožnega društva Rdečega križa za Kranjsko za pridobitev, razvidnost, nameščenje in dodelitev vojaških bolniških strežnic. Poziv. Vsled naredbe c. in kr. vojnega ministrstva dogovorno z Osrednjim vodstvom Rdečega križa na Dunaju se je ustanovil pri Deželnem in gosposkem pomožnem društvu Rdečega križa za Kranjsko v Ljubljani posebni oddelek za na Kranjskem bivajoče bolniške strežnice, sposobne za vojaško bolniško postrežno službo, naj si bodo strežnice po poklicu ali le pomožne. Oddelek ima naslov: »Deželno mesto Rdečega križa za vojaške bolniške strežnice na Kranjskem« v Ljubljani ter posluje v Ljubljani, Strossmayerjeva ulica štev. 3. Vojaške bolnice potrebujejo veliko število strežnic. Da se zamore kolikor mogoče hitro ustreči zahtevam in razvidu števila strežnic, ki so na Kranjskem na razpolago, pozivljajo se vse strežnice, naj si bodo po poklicu ali pomožne, sploh vse, katere žele strežniško službo v vojaških bolnicah, naj natančno svoj natančen naslov osebno ali pismeno pri zgoraj navedenem mestu ali sploh Rdečemu križu v Ljubljani. Za sprejem in službo je treba kolikor mogoče natančno navesti poprečnja službena mesta, predložiti izpitna ali druga spričevala, nadalje, da se prepreči dolgotrajno poizvedovanje, spričevalo o neomadeževanem (naravnem in političnem) vedenju, nadalje zdravniško spričevalo o zdravju in telesni sposobnosti. Plača znaša dnevno poleg hrane in skupnega stanovanja za strežnice po poklicu 4 K, za pomožne strežnice v prvih 6 mesecih 2 K, po 6 mesecih 3 K in po 4 letni službi 4 K na dan. Nameščenje ter pridelitev v posamezne

bolnice izvršuje zgoraj označeno »Deželno mesto za vojaške bolniške strežnice na Kranjskem v Ljubljani«, kjer se dobe še nadaljna pojasnila.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

»Nehajte že vendar in spravite se ven, vi ste oseli!« je sikal dunajski škof, ves rumen od jeze. »Ta dovršeni osel Gospoda vojnih trum ne bo nehal preje gobeždati, dokler ne pademo vsi v nemilost, osel, osel, ta osel!«

»Zaradi cesarice Marije, Veličanstvo!« nadaljuje opat.

Kakor mornar, ki mu je veter in vihar polomil krmilo in jambor, mahlja s snežnobelo zastavo, tako imenuje opat v hudi sili ime dobre rajnice, ki je pred petinpetdesetimi leti nosila cesarja v naročju.

»Veličanstvo, pri spominu cesarice Marije, ki je kakor svetnica molila pred tabernakelnjo noč in dan, ki je s svojimi plemenitimi rokami krasila oltarje, ki je svoj najlepši nakit dala za zvonove, da mogočno pojo Gloria, pri spominu svete cesarice, Vaše matere, Vas, najmilostlivejši cesar, iskreno prosim, vrnite nam one tri tabernakeljne v Štajru.«

Cesar je rezko gledal opata in nj spregovoril besede. Cesarica je držala v rokah brabantsko rutico, srce ji je krčevito bilo in dvigalo prsi. Sedaj spregovoril cesar — strogo, skoraj osorno. Hoče li zatreti genotje ali pa je užaljen njegov cesarski ponos, ker je služabnik govoril o njegovi materi?

»V naših državah vedno velja pravica, tudi v tej zadevi. Vpiti za pravico ni treba ni. Omur v naši državi. Stolnik, želimo vode.«

Opat iz Garstena se je skoraj opotekal, ko se je oddaljil od mize. Ves prebledel je prihitel stolnik. Iz zlatega vrča mu je vtil na prste dišeče vode, pod rokami je pa držal srebrno posodo. Cesar govori:

»Če pa ima kdo kako ponižno prošnjo do nas, naj se nam ne približa na nespodoben način, marveč drži se naj obreda; če ga pa ne pozna, naj vpraša višjega dvornega mojstra.«

Ko je spregovoril, je vrgel prt na tla; grajski grof je pokleknil ter ga pobral. Cesar se je dvignil s svojega prestola in zašumela je njegova zlata obleka; dvignila se je tudi cesarica in dunajski škof je začel v latinščini moliti.

Cesar je molil ter je med molitvijo preko Klezelna, preko patriciev in prelatoz zrl na

taborski križ, ki je žarel v solnčnem zlatu, kakor bo zarelo znamenje Sinu človekovega ob koncu časov. Cesar je molil: pridi k nam tvoje kraljestvo. Cesarica je poleg njega tiho ihtela. Tako je ihtela nekoč njegova mati Marija, ko je kakor spokorna redovnica klečala do krvi pred tabernakelji, proseč za dušo njegovega očeta, cesarja Maksimilijana, in za zapeljano ljudstvo.

On da bi bil na uslugo upornikom, ki sramote Marijo, ki hočejo zdrobiti Petrov prestol, ki sramote nebeški kruh, Telo Gospodovo?

Jaz, cesar? Habsburžan? Ne!

Pa naj pride Turčin, pa naj ga izda ogrski palatin, pa naj gre v božjem imenu Sedmograško po vodi... Ne, Habsburžan ni kramar. Priseglo je govoril, sveto priseglo, da bo do zadnje kapljice krvi branil sv. Cerkev, ko mu je sveto olje kapalo na teme, ko so škofje zanj molili k Bogu. Hendel, ohrani zase svoje luteransko zlato in železo. Stotisoč junakov v železju ne odtehta moje cesarske prisega in solz moje kraljice.

S stolpa je trikrat zadonel rog, znamenje, da se cesar odpravila od mize. Mogočno mu odgovarjajo doli v mestu trobente in bobni, dečki so pa ob spremstvu sedmerih rogov zapeli odhodnico.

Cesar se je prekrizal na razorano čelo, na blede ustnice.

»Naj obmolne godba.« —

V trenutku zamrjejo derki glasovi in rogov.

Iz daljave prihaja votlo bobnenje bojnih bobnov.

»Gospod Joahim Hendel!« je zaklical cesar, da se je slišalo daleč naokoli. »Veseli nas vaša udanost, toda vaše ponudbe, zastoni nam nabaviti vaših izdelkov, ne sprejmemo. Kar želite v prid vaši veri, ne moremo dovoliti. Ko smo obhajali poroko z najmilostivejšo gospo — tu se cesar obrne proti blede kraljici — »smo potrdili določbe naše hiše, obenem smo pa določili, da naj nihče izmed vladujočih gospodov ničesar ne dovoli, ničesar ne sklene v prid novi veri, ne da bi popreje poprašal celo cesarsko hišo, — cesarjev glas zveni krepkeje kakor jeklo — »in tega se držim, gospod Hendel. Govorili ste o našem rajnem očetu, toda danes so drugi časi. Drug kralji, druge postave. Kovni mojster naših dednih dežel, razdelite po deželni navadi zlate novce med one, ki so nam stregli, ki so v grajski službi.«

Mrtvaška tišina je sledila tem besedam, ki so prišle kakor strela z jasnega neba. Nihče izmed stoterih, ki so čakali na cesarjevo odločitev kakor na božje znamenje, ni tega pričakoval.

Tudi Hendel ne. Toda niti ne trene s trepalnicami, zaničljivo napihne ustnice, ki jih obkroža brada, črna kakor krokar, pa si misli: druga postava je nadvojvoda Ferdinand, ubogo Veličanstvo! — Pa mirno in plemiško dostojno reče: »Druga postava je trda, toda prihaja od cesarskega Veličanstva, zato je ne gre grajati.«

»Na, Hendel ima tu enkrat prave.«

Luteranci v dvorani so gledali kakor črna nevihta, oblihte garstenskega opata pa je žarelo veselja:

»Je ne gre grajati... ljubiti jo je treba! Sveto Veličanstvo, mi vas blagoslovljamo! Zaklical je, ne, kakor pri oltarju, kakor pred včlovečenim Bogom je zapel: »Pahnen je zmaj, stara kača, in slišal sem velik glas z neba...«

»Kaj praviš, menih? Zmaj?« je pihal rdeči Bertold Hendel; kakor medved razjarjen je šel nad duhovnika.

»Kje je zmaj? Lopov, ostrizeni menih, mojega brata, ki ga časti vsa dežela, brez katerega bi šel beračit ti in tvoj samostan, zmerjaš z zmajem? Ven s teboj! Ven!«

Besneč od jeze moli menihu pred obraz pesti. Joahim vpije: »Pusti ga! Gospod opat, odstranite se odtod, to ne gre pred Veličanstvom.«

Opat odgovori: »Jaz že ne, lopovi naj se odstranijo, jaz nisem,« zamahne z roko v bran proti Bertoldu pa s smaragdnom svojega prstana nekoliko opasne na bradi Joahima, ki hoče jezna moža spraviti narazen.

Sedaj je nastal vihar, besnenje, kakor bi zbesnelo pri pijači sto pijancev, rjovenje, kakor rjovejo v gozdu besneči turi. »Far je ranil Joahimal V ječo s farjem! Roko je dvignil proti Joahimu Hendelnu!«

Bertold potegne meč. »Kri za kri! Stran z lopovi, pa takoj! Mi nismo kradli, ti pa si! Korenine, vode, vse, vse si kradel; sedaj pa še raniš varuha v Štajru. Naj te kaznuje Bog, čakaj, to boš drago plačal.«

Trideset pesti, golih in v zlatu in svili, žuga duhovniku. Joahim Hendel jih ustavlja in zadržuje. »Gospod, zakaj se nišče odstranil. Nisem ranjen, vi gospodje v Štajru!« gromovito kriči po dvorani. »Jagnje božje, za božjo voljo!« sopiha Plavcij iz Sajtenšetna, di-vje zre naokoli, kje je izhod, kje so švicarski vojaki, toda dvorana se suče okoli njega kakor pogrezujoč se otok.

»Gospod, usmili se nas! Zgubljeni smo.« »Ne tako, gospodje! Ostanite mirni, pa ne zabavljajte. Nehajte! Pustite jih, naj gredo. Mislite na Njegovo Veličanstvo!«

Mogočno govori Joahim, nekateri odnehavajo, drugi pa, večina, razsajajo naprej: »Glejte! Hendel krvavi! Lopov ga je ranil. Vrzite lopova v Štajro!«

Razsrjen stoji cesar gori ob mizi. Okoli njega se pehajo prestrašeni dvorniki.

»Klezell!« kliče cesar, ki se mu je od jeze napela žila na čelu. »Zakaj niste odstranili tega opata Helerja, ko je nespodobno kričal proti nam! Po prvi besedi je spadal ven! Sedaj pa čujte in glejte... Kakšna nespodobnost! On je kriv.«

Škof šepeče po spansko: »Opat je osel. Njegovo Veličanstvo prav govori in moško.« Nato obmolne.

Ho, vedno huje! Tam tišče opata proti oknu. Majolike frče po tleh iz njih teče rdeče vino, se trenutek... in tekla bo kri. Za božjo voljo!

»Službujoči gospodje! V vrste! Odhajamo!« zapoveduje cesar. Obraz mu je vroče razvnet.

»Veličanstvo, ne moremo. Glejte, Veličanstvo...«

»Divjaki!« ježno govori cesar sam s seboj. V tistem hipu je omahnila cesarica na njegovi strani, njena zlatolasa glava se je nagnila na njegovo ramo, roko je pritisnila na prsi.

»Veličanstvo, meni... je tako tesno pri srcu... o, če Vam kaj store... Oj, Vaše sveto življenje.«

»Meni? Še misliti ni. Daj roko, dete, približaj se mi. Velja menihu, temu oslu.« Prijel jo je pod pazduho s svojo suho roko.

»Tako, sem. Je-li bolje? Moja cesarica je bolna!« je napenjal svoj glas, »prostor za mojo cesarico!«

Stolnik s palico je skočil na srebrno omaro. »Prostor za Njegovo Veličanstvo in najmilostivejšo gospo! Kapitan Mejardoz! Prostor za cesarja! Telesna straža! Loko-strelci!«

Kje so vendar lokostrelci? Po tretji salvi so, kako veli obred, stopili naprej, sedaj stoji zunaj, čakajo in se čudijo, da ni drugega spremstva. Samo en vojak, divji Tartarec, cesarjev telesni strelec, ognjena v risovo in panterjevo kožo, pridrvi v kipečo dvorano, se prerine skoraj nad glavami borečih se tja do cesarja, postavi se pred omahujočo cesarico, napne lokovo tetivo skoraj do prsi, da bi sprožil puščico, toda Matija ga udari po roki: »Ne krivil! Nočemo niti sile, niti krivil!«

»Vi gospodje v Štajru! Vaša cesarica hoče skozi dvorano, da bi se odpočila na svoj postelji... li ne more v štajerskem gradu tega storiti, ne da bi tekla kri?«

»More, naj stori to, cesarsko Veličanstvo!« mogočno kliče Joahim Hendel. S svojim telesom je branil duhovnika, z obema rokama, s ploskim mečem je zabranjeval besnemu bratu, da ni izvršil umora. Sedaj ima pred očmi onemoglo cesarico; zadreglo cesarjevo — in nevarnost, ki preti bratu in celemu mestu, pa postane kakor Samson, razganja s težkimi pestmi najdivjeje kričaje narazen, napravi si pot do okna, podere s svin-cem okovano mizo, da črepinje frče okoli, leti doli na cesto, preglašajoč bobnenje bobnov

in šumenje vodopada, kakor bojni klic gromi njegov glas:

»Mestna kompanija, naprej, stopaj! Giting, Henrik, pripelji kompanijo v dvorano!«

»Globoko sopeč se obrne zopet po dvorani. »Velikanstvo, ker ste izpodbili roko lokostrelcu in nočete prelivati zveste, divje štajerske krvi, varuje naj Vas štajersko orožje.«

»Dragi brati! Skozi gnječo tišči rdeči Bertold k svojemu krvnemu prijatelju ter mu ovije roke okoli vratu.

»Kaj počenjaš? Proti nam kličeš kompanijo?«

»Ne proti vam, marveč, da branim cesarja in presvito cesarico. Hočem, da odpeljejo one, ki motijo mir. Misliš li, da z izgredu koristiš naši stvari!«

»Far je velik pes!«

»Ti pa beri knjigo o spodobnem vedenju.«

Drom, drom, klin, klin, zveni in gromi po stopnicah gori. Halo! Vrata se odpahnejo, da v velikem loku privrši s police doli na tla zlati Merkur s svojo Pandoro vred. Naprej! Stopaj! Dva mož, oblečena kakor lokostrelski stotniki, z izrajačimi peresi na širokokrajnih zelenih klobukih, pritopota z golemi, blesketajočimi se sabljami v dvorano in na njuno povelje jima sledi sto mož moritve, sto pušk se zablesti. Sto-oj! Mestna kompanija koraka v dvorano. (Dalje.)

Odgovori.

M. M. R.: Zakon glede državnih preživninskih prispevkov po vojnih vpoklicanih z dne 27. julija 1917, drž. zak. št. 313 določa, da dobe polno podporo po 1 K 60 vin. na dan le oni svoji vpoklicanega, ki so živeli z njim v skupnem gospodarstvu, nadalje vedno njegova žena in pa zakonski otroci; ostalim upravičenim svojcem pa je priznati državni preživninski prispevek le v oni višini, v kateri jih je vpoklicanec dejansko podpiral oziroma v oni višini, kakor jo je določilo sodišče (n. pr. plačila očeta nezakonskemu otroku). Za te slednje pa je na podlagi tega zakona državni preživninski prispevek za 50 odstotkov zvišati, če je bil vpoklicanec vpoklican v vojno službovanje pred 1. avgustom 1916 ali če se je pred tem dnevom sodno ugotovila višina alimentacijskih prispevkov. Istotako določa le glede teh slednjih upravičenih svojcev zakon z dne 31. marca 1918 drž. zak. št. 126, da le-tem pristojec državni preživninski prispevek zvišati za 100 odstotkov, ne samo za 50 odstotkov, istotako le pod pogojem, da je bil reditelj vpoklican pred 1. avgustom 1916 oziroma, da se je pred tem dnevom sodno ugotovila višina alimentov, nakar je določilo c. kr. domobransko ministrstvo z odredbo z dne 2. aprila 1917 drž. zak. št. 127, da je temu 100 odstotnemu povišku vzeti za podlago oni znesek, kakor ga je vpoklicanec pred 1. avgustom 1916 upravičenim svojcem dejansko naklajal, oziroma oni znesek, ki je bil pred tem dnevom sodno ugotovljen, kar se povdaja radi tega, ker bi bilo sicer dvomljivo, če ni morebiti vzeti za podlago pozneje po 1. avgustu 1916 sodno ugotovljeni oziroma povišani alimentacijski prispevek.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 10. julija: 66, 19, 71, 64, 39.
Dunaj, 13. julija: 26, 60, 50, 56, 30.

Le v U. okraju

in nikjer drugod, in sicer v Marijshilferstr. 57-59 morete ugodno prodati National registerno blagajno, ki je več ne rabite.

National Register
Kassen G. m. b. H.

Išče se poštena dekla, rajena dela pri živini in na polju. Hrana zadostna, plača po dogovoru. — M. Zupan R. Jesenice, Gorenjsko.

**Agitirajte
za
Domoljuba**

ADVOKAT

dr. Juro Adlešič
VLJUDNO NAZNAVANJE, DA JE OTVORIL
SVOJO PISARNO V LJUBLJANI
SODNA ULICA ŠT. 6/II.

Kmetija

se prodaja, obstoječa iz hiše, kleti, hleva, kozolca ter h temu spadajočega gozda 12 oralov, 29 oralov pašnika, 20 oralov travnika in 3 orale njiv za ceno 36.000 kron. Ceni se sve: po 10 vinarjev m² s poslopji vred. Prodaja se tudi posamezno. Kdor ima veselje do kmetije, naj ne zamudi te ugodne prilike. Več pri upravi tega lista pod števil. 2452.

SVARILO.

Podpisani naznanja, da ni plačnik za doigrove, ki bi jih morebiti napravila njegova žena.

2442 JANEZ NOVAK, Petkovec pri Logatcu.

Cudovito šilo le K 4-90

Siva tako naglo prečine vboje kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, konjsko opremo, vreče, platno in vsako drugo močno blago. Neobhodno potrebno za vsakogar, imajoč za potrebnost. Cena kompl. šila s suknjencem, 3 raznimi šivankami in porabnim navodilom K 4-90, 3 kosi K 13-50. Pošilja po povzetju.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiesgasse 13-404.

Le 3 K 40 h

stano pri nas mali fot. aparat „Omega“, vel. slike 4x4 kompl. s malo opremo z nastanč. navod. za začetnike. Aparat „Perfekt“, vel. 4 1/2 x 6 1/2 motnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 9-50. Zaključna smera „Gertrud“ vel. 9x12, fina izvršitev z vsem potrebnim opremo, za razno lego, prima skromat. leča, kompl. s kovinsko kaseto in navodilom dokler v sulogi, le K 7-90. So h zaključna omara za vnašanje za ploščo in filme, ročna oblika vel. 4 1/2 x 6 1/2 le K 68-40; vel. 6x6 le K 79-50. Pošilja po povzetju. Pošilja na K. Export „Perfekt“, Dunaj VII. Neustiftg. 137/162.

NA PRODAJ SO

mali prešički

7-12 tednov stari; cena po dogovoru pri lastnici

Ivana Zihnerl

Suha št. 27, pošta Škofja Loka. 2125

Najbolje naložiš denar

ako kupiš zlatino, briljante, ure, srebrnino pri
F. Čuden Sin v Ljubljani
samo nasproti glavne pošte.

Ceniki se ne razpolijajo. :: Kupim staro zlato.

Ročni mlinci za žito (mlini za moko)

Zastopniki se iščejo.

za drobljenje in fino mleto vseh vrst žita. Enostavna, pa zelo trpežna izvršitev, skoro neporušna, z iznemenjajočimi ploščami iz trde kovine. Cene brez podstavka z zavojnico: z zamahnim kolesom v teži okoli 12 kg 140 K, z ročico v teži okoli 7 kg 120 K. Odpošilja se z Dunaja proti predplačilu zneska K 20.—, ostanek po povzetju. Dobe se takoj pri: E. Wolfsohn, Dunaj, II., Obermüllnerstraße št. 17.

SPREJME SE

mlinar

za kmečki mli. Stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Naslov pove upravnistvo „DOMO-LJUBA“ pod števil. 2380.

Nad 1,000.000 v rabi!

Ročno šilo je praktično orodje za vsakogar za šivanje usnjenih predmetov, jermenov, vreč, jader, oprem, mehov, plah, čevljev. — Rasprodajalcem popust. Cena kompl. šila K 5.—, povzorni stroški poselja. Izvoz: Zrebljev, varovalcev podplatov iz kovine in usnja, podkvice, celiri, trakovi za čevlje, čevlji, smole, okovi za pešplate in vojnih podplatov ter ročnih mlilov. P. E. Lechmann, Dunaj IX., Mosergasse 3, odd. 181.

Ženske lase

rezane in mešane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajski brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Krema za brivce

najboljša kakovost vporabna brez vode velik lonček K 6.—.

Milo za brivce

pristno, najboljša vrsta 1 kg 32 K. Pošilja povzetju.

M. Jünker, Izvozno podjetje, Zagreb št. 1. Petrinjska ul. 3/III. Hrvatska.

Brez kartic za milo

se dobi deslej po ničemer prekašano brez-maščobno pralno sredstvo

Fania

za toaletno mizo in kopeli. Popolnoma neškodljivo. Nikako ilo. Izberen predmet za razprodajalce. Karton s 36 kosi lepo opremljen 30 kron pri

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ul. 3/III. Hrvatsko.

Pege - ogreči.

Za odstranitev peg (ogrečev) se rabijo najrazličnejša sredstva. Vsa ta temelje na istem načelu, da treba pege z dotičnim sredstvom obeliti. Ta način zdravljenja je pa napačen. Ako hočete odstraniti pege (ogreče), ne zadoščate, da se samo obelijo, ker se iste po porabi zadevnega sredstva vnovi prikažejo. Treba jih je torej docela uničiti. Popolna odstranitev ogrečev, peg, zajedalcev je mogoča edino le s takozvano »Santo-Creme«. Obraz se s to kremo vsak dan namaže in nato izpere s Santo-praškom. Pege (ogreči) se s to senzacno kremo popolnoma odstranijo v kratkem času in pokaže se lepa beloderča polt. Ta krema je pripravljena po navodilu vseučilišč. profesorja dr. Hagerja, zakon. zjam. in je danes edino zjamčeno učinkujoče sredstvo in popolnoma neškodljivo. Ena škatla zadošča popolnoma. Cena 5 K, po pošti franko še 95 vin. Vsaki kremi je priloženo porabno navodilo in ena vrečica praška zastoj. — Pošiljka navadna.

Dobiva se proti vpslatvi zneska v znakmah, po 948 nakaznici ali tudi po povzetju.

J, KUKLA, PRAGA, PERLGASSE 71.

Mlatilnice, slamoreznice, gepeljni, čistilniki, sadni mlinci, sadne in vinske stiskalnice, najnovejši ročni mlinci in drugi poljedelski stroji

se lahko ogledajo in kupijo pri

FRANC HITTI, zaloga poljedelskih strojev, LJUBLJANA, Martinova cesta št. 2.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Fleisch-a izvir. zakonito zjamčeno „Skaboform“ mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 3.— veliki K 5.— porcija za rodbino K 12.— Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520

Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

Zastoj dobri vsak na željo

moj glavni katalog ur, srebrne, zlatne, godbenih, predložne, zlatne in vse. Dobro za K 14, 20, 25, 16, 25, 35, 50, 2 vrstne harmonike po K 70, 80, 100, 120; 3 vrstne harmonike po K 180, 200, 240, 280. Zamena dovoljna ali denar nazaj. Posiljati po povzetju ali predplačilu. Razpošiljalnica.

JANKONRAD, c. t. k. dvr.
dob. West (Brig) št. 1759, Celica.

Lišale

garje, srbež, braste in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno **Paratol** - domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 5 - dvojno - velik lonček K 9. — Dalje **Paratol** - posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo, 1 škatlija K 3. — Oboje se dobiva po porzotju ali predplačilu pri tvrdki.

Paratol-Werke,
lekar ULMER
Budapest VII-10. Rózsa ul. 21.

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborno peneče in prekaša vse desletje v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj t. j. 5 kg K 12. —, 1 zavoj z 10 kg K 23. — Preprodajalci določijo popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finjšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14. — Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18. —; roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18. —. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste.

M. JUNKER-ja izvozno podjetje v Zagrebu št. 1.
Petrinska ulica 3., III., telefon 23-27.

Vsakovrsna domača semena,

uhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni

—: **PETER LASSNIKA NASL.** —

SEVER & KOMP., Ljubljana, Marijin trg.

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljatev preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dohaja vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5. —; za ščurke K 4.50; tinktura za stenice K 2. —; uničevalec moljev K 2. —; prašek proti mrčesom K 1.50 in K 3. —; sem spadajoči razprševalec K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.50; mazilo za uši pri živini K 2. —; prašek za uši v obleki in perilu K 2. —; tinktura za bolhe pri pseih K 1.50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3. —. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otroških dol., rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sproje-majo pod najugodnejšimi pogoji. 1917

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmno živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se primeša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „**Mastin**“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. Paket velja 2 K, 5 paketov 12 K, pošt-nine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zredi.

Glavna zaloga:

lekarna Trnkóczy

zraven rotočva v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvale in rabi „**Mastin**“.

Pozor!

Kdor še ni naročil

Pozor!

„**Barve**“

za barvanje platna, volne, svile ter za prebarvanje starih ob-lek, naj ne zamudi si kupiti vnaprej, dokler je še v zalogi črna, modra (plava), rdeča, zelena, siva, rujava in lila, prve kakovosti, preizkušena znamka „**Tekla**“ v zavitkih po 60 vinarjev. — Dobi se pri tvrdki

Karl Loibner-Celje
pri „**zvoncu**“

Izvršujejo se tudi poštna naročila. — Vsakemu naročilu se pridene slovensko navodilo.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ se popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je mojstersko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče zamenjam.

Kovinate ure . . po K 24— 26— 32— 40— 60— 100—
Srebrne ure . . po K 70— 90— 100— 120— 200—
Kovinate verižice po K 2— 3— 4— 6— 10—
Usnjate verižice . po K 1'60 2'80 4'80

➡ Zlatnina in srebrnina v bogati izberil! ➡

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem krasnem ceniku, katerega zahtevajte.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana. — Lastna protokolirana to-varna ur v Švici.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 1

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

